

Sudkyňa Marcela Kosová: Paragraf 363, Európska komisia a popkultúrny fenomén

- CZ24 News | 20. července 2022

SLOVENSKO: Bratislavská krajská sudkyňa Marcela Kosová vo svojom článku poukazuje na vnucovanie názoru verejnosti, že Maroš Žilinka nadužíva paragraf 363 Trestného poriadku, aby zbavil negatívnymi pokynmi zločincov obvinenia, ktorí si nezaslúžia ani len prezumpciu nevinu, alebo ich dokonca oslobodzoval.

Paragraf 363, Európska komisia a popkultúrny fenomén

Ministerstvo spravodlivosti zverejnilo dňa 13.07.2022 k správe o stave právneho štátu, ktorú vydala Európska komisia rovnakého dňa, svoje resumé. Prakticky vo všetkých médiách sme počuli z neho citácie. Citácie neboli zo samotnej správy, ale z pohľadu ministerstva na ňu. Najčastejšie bolo uvádzané, že „Správa Európskej komisie objektívne pomenováva pozitívne aj negatívne trendy pri uplatňovaní princípov právneho štátu.“ Nepochybne ide o to, od koho má aké podklady. Inak, tých negatív je podstatne viac, ako by si tí, ktorí majú bdiť nad právnym štátom, želali. A ako inak, zľahčujú ich a budú ich „trpezlivo vysvetľovať.“

Celej správe Európskej komisie sa teraz venovať nebudem. Čo sa týka Slovenska, má tridsať strán. Zameriam sa na § 363 Trestného poriadku, keďže tento opäť rezonuje v spoločnosti aj vďaka podpisovke Via iuris a Nadácii Zastavme korupciu, ktorá bola ohlásená v rovnaký deň, ako bola zverejnená Správa.

Upriamim len malú pozornosť na niečo, čo na ministerskej stránke zvýraznené nenájdeme. Európska komisia uvádza, že „**Široká verejnosť uvádzala ako hlavné dôvody, pre ktoré nezávislosť súdov a sudcov vníma ako nedostatočnú, vnímanie zasahovania alebo nátlaku zo strany vlády a politikov.**“ Len aby sa vedelo.

Ministerstvo uvádza, že „v spojitosti so zatýkaním ústavných činiteľov Európska komisia upozorňuje na kompetencie generálneho prokurátora. Tak, ako už odporučila aj Benátska komisia, navrhuje Európska komisia oklieštenie právomocí generálnemu prokurátorovi a zmenu § 363 Trestného poriadku. Komisia oceňuje, že ministerstvo spravodlivosti pracuje na zmene tohto paragrafu a prízvukuje, že takáto zmena by bola v súlade s európskymi štandardami o autonómii a nezávislosti prokuratúry.“

Via iuris a Nadácia Zastavme korupciu uvádza, že paragraf 363 nesmie slúžiť na to, aby „zločinci unikali súdom“. Vážené nadácie, môžem Vás potešiť. Neslúži. Takže podpisovku môžete zrušiť. Ale keďže patrím medzi tých odborníkov a odborníčky, ktorí tvrdia niečo iné ako Vy, len tak mi veriť nebudete. Z princípu. Takže Vám uvediem exaktné dôkazy.

Mimovládky uvádzajú, že § 363 Trestného poriadku je tu s nami už dlhé roky, no preslávil ho až aktuálny generálny prokurátor. Maroš Žilinka vraj spravil z § 363 popkultúrny fenomén.

Ďalej oznamujú verejnosti, „kde vidia odborníci a odborníčky problém“. Dočítate sa, že tieto ženy a muži dospeli k záveru, že § 363 je výnimočný opravný prostriedok, ktorým generálny prokurátor môže zrušiť právoplatné rozhodnutia v prípravnom konaní v prípade, ak bol porušený zákon. Výborne. Presne toto hovorí Trestný poriadok. Teda skoro. Nejde o výnimočný, ale o mimoriadny opravný prostriedok. A nie „môže zrušiť“, zákon hovorí, že „zruší“. **Zatiaľ sme dajme tomu**

v zhode.

Ďalej píš: V súčasnosti však generálny prokurátor paragraf výrazne nadužíva a obchádza zákaz negatívnych pokynov. Zákon generálnemu prokurátorovi zakazuje prikázať prokurátorovi, aby niekoho nestíhal alebo neobvinil. Generálny prokurátor to však nepriamo cez 363 robí. Najvyšší súd zároveň vo svojom prelomovom rozhodnutí konštatoval, že generálny prokurátor nemá posudzovať dôkazy, pretože to spadá do právomoci súdov". **Tu už vôbec nie.**

Podľa mimovládok, „Voľný výklad generálneho prokurátora o tom, ako môže paragraf 363 používať, už pomohol viacerým vplyvným osobám, ktoré boli obvinené zo závažných trestných činov. Medzi „vyslobodenými“ sú Slavomír Haščák, Peter Brhel, Peter Kažimír, Zoroslav Kollár, Vladimír Pčolinský, Štefan Žiga, či Zuzana Plačková. Generálna prokuratúra pri nich dostatočne a zrozumiteľne nevysvetlila, prečo sa rozhodla práve v ich prípade použiť taký výnimočný prostriedok.“ **A tu sme vážene nadácie už v iných vesmíroch.**

Nadácie uzatvárajú, že „Zároveň by však mali byť prijaté ďalšie záruky, ktoré obmedzia priestor na zneužitie tohto inštitútu, a to tak, že z preskúmania generálneho prokurátora by mali byť vylúčené tie rozhodnutia, o ktorých už rozhodoval súd (napr. o väzbe). Uznesenie podľa § 363 TP by malo byť preskúmateľné súdom.“

Na stránke je aj citácia Laury Kövesi, že generálny prokurátor by nemal mať vo svojich rukách všetku moc. Súhlasím, veď ani nemá.

Paragraf 363 ako popkultúrny fenomén.

O popkultúre sa dočítame všeličo. J. Malíček v publikácii Vademecum popkultúry uvádza, že popkultúra má schopnosť modifikovať správanie a svetonázor recipienta do vopred stanovenej žiadanej podoby. Vďaka tomu je popkultúra zodpovedná za liberalizáciu názorov masy. Ja fakt neviem, ako sa dá dospieť k tomu, že nejaký paragraf v nejakom zákone môže byť popkultúrny fenomén, a ako sa dá prispieť jeho zákonnou interpretáciou k modifikovaní názoru občanov do vopred žiadanej podoby. Jedine, že žiadateľnou podobou by bolo, aby ľud chápal potrebu dodržiavať zákon. Možno by bolo treba sa zamerať skôr na to, ako dokáže sila samozvaných odborníkov cez zavádzanie, populizmus a prekrúcanie faktov predkladaných masám, spôsobiť v spoločnosti to, čo sa stalo s paragrafom 363.

Jedným zo známych popkultúrnych fenoménov je Pokémon. Nie tak dávno sme mohli stretávať dospelých ľudí, inak svojprávných a príčetných, ako behajú po svete nevšímajúc realitu a pozerajúc do mobilu. Chytali pokémonov. Pokémoni sa nachádzali všade, ale najradšej mali husto obývané oblasti. Keď na nich hodili pokéoptu, mali vyhrať. Hra začínala slabšími pokémonmi, ktorí nerobili žiadne veľké problémy a poľahky sa dali chytiť. Za každého lapeného jedinca hráč získal hviezdny prach. Takú malú bezvýznamnú slávu. Ale aj skúsenosti, ktoré mohol využiť na to, aby dosiahol vyššiu úroveň. Pripomína Vám to niečo? Keď bude lapený § 363, čo bude vyššia úroveň? Možno § 285 Trestného poriadku. Pre tých, ktorí poznajú paragrafy a vyznajú sa v nich len ako súčasť popkultúry, ide o ustanovenie, na základe ktorého súd obžalovaných oslobodzuje. Aj vtedy, ak bolo vykonané dokazovanie nezákonným spôsobom a prokurátor si to nevšimol.

Správa Európskej komisie, alebo späť k realite.

K § 363 Trestného poriadku sa v správe dočítame, že generálny prokurátor má v súčasnosti právomoc zrušiť každé rozhodnutie nižšie postavených prokurátorov alebo polície prijaté v prípravnom konaní. Že od augusta 2021, keď sa táto právomoc využila na **zastavenie trestného konania** proti niekoľkým vysokopostaveným obvineným osobám, sa o tejto téme začalo verejne

diskutovať. **Zrušenie trestných konaní** prispelo podľa Európskej komisie aj k napätiu medzi generálnym prokurátorom a špeciálnym prokurátorom. V anglickej verzii správy **sú použité výrazy, ako anulovať, stopnúť, uzavrieť prípad**. Zjavne bude potrebné upozorniť Európsku komisiu, že ten, kto im dal tieto informácie, ich oklamal. Cez § 363 sa žiadne trestné stíhanie neanuluje, nestopne ani sa ním neuzatvárajú prípady. Nevie, či vedome, alebo len tak náhodou, sa zamlčiava, že správa konštatuje, že tento nástroj sa často využíval už aj predtým. **Od roku 2016 generálny prokurátor každý rok zrušil približne 80 rozhodnutí**. Takže nadužívanie akosi tiež nesedí.

Správa ďalej uvádza, že vo všeobecnosti by bolo obmedzenie právomoci generálneho prokurátora v súlade s európskymi normami, ktoré sa týkajú autonómie a vnútornej nezávislosti prokuratúry. Výbor ministrov Rady Európy a Benátska komisia, na ktoré Európska komisia vo svojej správe poukazuje /je to uvedené ako odkaz pod čiarou, len aby sa neprehliadlo/ odporúčajú vládam členských štátov vo vzťahu k prokurátorom, aby sa pri tvorbe vlastných legislatívnych predpisov a v praxi inšpirovali, pokiaľ ide o otázky postavenia prokuratúry v systéme trestného súdnictva, princípmi, medzi ktoré patrí, že **vo všetkých systémoch trestného súdnictva prokuratúra rozhoduje, či sa má začať trestné stíhanie alebo pokračovať v trestnom stíhaní, vedie, riadi alebo dozerá na trestné stíhanie**. /Toto u nás prosím pekne máme./ Príkazy na nestíhanie by mali byť zákonom zakázané./Tiež máme splnené./ Prokuratúra upustí od akejkoľvek diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, ako je pohlavie, rasa, farba pokožky, jazyk, náboženstvo, **politické názory**, národný alebo spoločenský pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetkové pomery, narodenie, zdravotný stav, postihnutie alebo iný dôvod./Čiže nemôže u osôb pre ich politické názory odmietnuť aplikovať akékoľvek ustanovenie zákona./ **Prokuratúra** je orgán žaloby, ale **nesmie sa zabúdať, že je predovšetkým strážcom zákona**. Prokuratúra **by nemala použiť proti podozrivým dôkazy, o ktorých možno predpokladať, že boli získané nezákonnými metódami**. /Perfektné, presne na toto slúži § 363 Trestného poriadku./

Ústavný súd.

Počúvame všade možné, že ak rozhodoval súd v prípravnom konaní o väzbe, nemal by už generálny prokurátor použiť § 363 Trestného poriadku, lebo už súd povedal, že je všetko v poriadku, keď vzal či ponechal obvineného vo väzby. Vehementným šíriteľom tejto myšlienky je napríklad Ján Mazák a chytila sa toho aj Mária Kolíková.

V uznesení **Ústavného súdu SR** zo dňa 29.06.2021 sp. zn. **I. ÚS 278/2021** sa uvádza niečo celkom iné. **Že súd rozhodujúci o väzbe v prípravnom konaní nemá právomoc prokurátora, ktorý vykonáva dozor, a preto nie je zmocnený na to, aby naprával pochybenia vyšetrovateľa**. Pokiaľ podľa ústavného súdu obvinený vytýka, že sa v rozhodnutí o väzbe v prípravnom konaní súd nezaoberal nezákonným postupom vyšetrovateľa, toto bez akýchkoľvek pochybností presahuje rámec prieskumnej povinnosti súdu v konaní, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o osobnej slobode sťažovateľa. **Prokurátor je tým, kto má podľa Trestného poriadku oprávnenie nezákonné postupy vyšetrovateľa korigovať** /Všímajte si, presne to isté hovorí Benátska komisia aj Výbor ministrov Rady Európy/. **Nie je akceptovateľné vyžadovať od súdu rozhodujúceho v rámci prípravného konania o väzbe obvineného, aby v prípravnom konaní preberal právomoc dozor vykonávajúceho prokurátora a detailne skúmal zákonnosť postupu vyšetrovateľa v rámci prípravného konania**.

Unikanie zločincov súdom.

Prezumpcia nevinoty nie je fráza vážení, aj keď sa to mnohým môže zdať. Zásadná vec. Môžete si o tejto zásade prečítať fakt veľa, ale v žiadnej odbornej publikácii či článku nenájdete, že platí výnimka. Teda, že táto zásada neplatí, ak by bolo uznesenie o vznesení obvinenia zrušené podľa § 363 Trestného poriadku a bol daný pokyn vyšetrovateľovi, aby ďalej konal v tejto veci, avšak

zákonným spôsobom. Nedočítate sa, že takéto osoby je potrebné, ba až niekedy nevyhnutné, verejne označovať za zločincov a uvádzať ich mená ako odstrašujúci podklad či základ pre petíciu. Teda koho ako, napríklad verejne známa situácia okolo Zuzany Piusi. Mala to šťastie, že napriek tomu, že u nej bol tiež použitý tento paragraf, organizátori petície ju za zločincu nepovažujú. Bude zaujímavé sledovať, ako sa postaví ona sama k tejto iniciatíve. Šťastie malo aj ďalších osemdesiat ľudí ročne. Chápem, ich neznáme mená asi nevyburcujú masu k podpisom.

Nie, nie som naivná, aby som si myslela, že presvedčím týmto článkom tých, ktorí dookola vnucujú verejnosti, či už cez moc médií, alebo z titulu svojho postavenia verejného pôsobenia, že Maroš Žilinka nadužíva paragraf 363 Trestného poriadku, aby zbavil negatívnymi pokynmi zločincov obvinenia, ktorí si nezaslúžia ani len prezumpciu neviny, alebo ich dokonca oslobodzoval. Že napriek jasným argumentom by boli ochotní prijať fakt, že nikomu neprikazuje, aby niekoho nestíhal alebo neobvinil. Napriek tomu, že som tu uviedla jasné a exaktné dôkazy opaku. Dôkazy o tom, že cez paragraf 363 Trestného poriadku nie je možné nikoho oslobodiť ani nič podobné, ale práve zabrániť tomu, aby bol ktorýkoľvek obvinený postavený pred súd na základe nezákonných dôkazov, kedy by súd musel oslobodiť dotyčného. A to už, na rozdiel od § 363, je prekážkou veci rozhodnutej.

Populizmus tu vždy bol a asi vždy bude. Bez ohľadu na to, ako môže byť nebezpečný. Len tak sa nestratí. Nemôžem mu však napriek tomu nechať voľný priechod a mlčať práve v situácii, keď sa na manipuláciu verejnosti zneužíva Správa Európskej komisie o právnom štáte.

[ZDROJ](#)